

Strafuitvoeringsrechtbanken

Op 1 februari 2007 traden de strafuitvoeringsrechtbanken in werking. Heel wat beslissingen die vroeger door de minister van justitie genomen werden, zullen nu door een rechter genomen worden. De nieuwe wetgeving heeft grote gevolgen voor gedetineerden. Het is dan ook belangrijk dat zij geïnformeerd worden over de voornaamste wettelijke vernieuwingen. Wat verandert er concreet? Wat gebeurt er met dossiers die hangend zijn bij een VI-commissie? Hoe kan je beroep doen op de strafuitvoeringsrechters en wat zijn nu precies je rechten?

Deze folder is in de eerste plaats bedoeld voor gedetineerden. Hiermee willen we je informeren over je rechten en hoe je deze kan realiseren.

!Opgelet!

De strafuitvoeringsrechtbanken buigen zich enkel over de dossiers van veroordeelden met een straf met een uitvoerbaar gedeelte van meer dan 3 jaar. Voor veroordeelden met straffen met een uitvoerbaar gedeelte van minder 3 jaar verandert er voorlopig weinig. Vanaf 2008 zullen hun dossiers door een strafuitvoeringsrechter behandeld worden.

Wat in deze brochure wordt uitgelegd, geldt enkel voor veroordeelden, NIET voor geïnterneerden!

Waarom werden de strafuitvoeringsrechtbanken opgericht en hoe zien die eruit?

Als je veroordeeld wordt tot een gevangenisstraf, gebeurt dit door een rechter. Deze onderzoekt de zaak, luistert naar alle argumenten pro en contra, en als verdachte kan je je laten verdedigen door een advocaat.

Alle beslissingen die te maken hebben met de invrijheidstelling behoorden vroeger tot de bevoegdheid van de minister van justitie. Hierin komt verandering. De nieuwe wet bepaalt dat deze beslissingen voortaan ook genomen moeten worden door een rechtbank: de strafuitvoeringsrechtbank.

De strafuitvoeringsrechtbanken zijn de opvolgers van de vroegere VI-commissies. Het verschil is dat de strafuitvoeringsrechtbank een volwaardige rechtbank is.

De strafuitvoeringsrechtbank bestaat uit drie rechters: één voorzitter en twee bijzitters.

De rechtbank hoort de gedetineerde, zijn advocaat en het slachtoffer. Ze houdt rekening met de adviezen van de gevangenisdirecteur en van het Openbaar Ministerie. De rechtbank kan beslissen ook andere betrokkenen te horen.

Wie beslist waarover?

De strafuitvoeringsrechtbanken behandelen dossiers van straffen waarvan het uitvoerbare gedeelte meer dan drie jaar bedraagt.

Ze zijn bevoegd voor:

- beperkte detentie (hieronder valt wat vroeger viel onder de noemer weekendarrest, halve vrijheid en beperkte hechtenis);
- elektronisch toezicht;
- voorwaardelijke invrijheidstelling (VI) en
- voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering.

Als het uitvoerbare gedeelte minder dan drie jaar bedraagt, dan wordt het dossier behandeld door een alleenzettelende strafuitvoeringsrechter (dit zal pas vanaf 2008 gebeuren!).

De minister blijft bevoegd voor:

- uitgangsvergunning;
- penitentiair verlof en
- onderbreking van de strafuitvoering.

Wat zijn de bevoegdheden van de minister?

1. Uitgaansvergunning

= gevangenis verlaten gedurende max. 16u.

Wanneer kom ik in aanmerking?

- kan op elk moment om sociale, morele, juridische, familiale, opleidings- of professionele belangen te behartigen OF voor medisch onderzoek of medische behandeling;
- kan tijdens de twee jaar vóór mogelijke VI-datum om sociale reïntegratie voor te bereiden;
- tegenaanwijzingen (gevaar om straf te ontlopen, nieuwe feiten of het slachtoffer verontrusten) kunnen een grond zijn om een uitgangsvergunning te weigeren, maar enkel als dit niet kan opgelost worden door bijzondere voorwaarden op te leggen (bv. men mag niet gewoon beslissen dat je geen uitgangsvergunning krijgt om naar een begrafenis te gaan omdat men denkt dat je niet zal terugkeren, als er niet eerst gekeken is of er bv. beveiliging mee gestuurd kan worden);
- uitvoering van straf loopt door (de duur van de uitgangsvergunning telt mee als straf).

2. Penitentiair verlof

= gevangenis verlaten 3 x 36u per trimester

Wanneer kom ik in aanmerking?

- om familiale, affectieve en sociale contacten in stand te houden en te bevorderen; de sociale reïntegratie voor te bereiden;
- tijdens jaar vóór mogelijke VI-datum;
- tegenaanwijzingen (gevaar om straf te ontlopen, nieuwe feiten of het slachtoffer verontrusten) kunnen een grond zijn om een uitgangsvergunning te weigeren, maar enkel als dit niet kan opgelost worden door bijzondere voorwaarden op te leggen;
- uitvoering van straf loopt door.

Opmerking

De directeur moet de gedetineerde drie maanden voor hij in aanmerking komt hierover informeren.

! Het penitentiair verlof behoort nu dus tot het standaard-regime !

3. Strafonderbreking

= schorsing van de uitvoering van de straf voor max. 3 maanden

Wanneer kom ik in aanmerking?

- kan op elk moment van de detentie;
- om ernstige en uitzonderlijke redenen van familiale aard;
- er mogen geen tegenaanwijzingen zijn (gevaar om straf te ontlopen, nieuwe feiten of het slachtoffer verontrusten);
- uitvoering van straf loopt niet door (tijdens de strafonderbreking word je beschouwd als 'vrije burger', het aantal dagen dat je in strafonderbreking bent geweest, wordt naderhand dus bij je straf geteld).

Wat zijn de bevoegdheden van de strafuitvoeringsrechtbanken?

We zullen het hier enkel hebben over straffen van meer dan drie jaar. Dossiers van veroordeelden met een totale uitvoerbare straf van minder dan drie jaar, zullen vanaf 2008 door de strafuitvoeringsrechter behandeld worden.

1. Beperkte detentie

= op regelmatige wijze de gevangenis verlaten voor max. 12u per dag

(hieronder valt wat vroeger viel onder de noemer weekendarrest, halve vrijheid en beperkte hechtenis)

Wanneer kom ik in aanmerking?

- om professionele, opleidings- of familiale redenen;
- voor wie 6 maanden vóór zijn mogelijke VI-datum zit;
- geen tegenaanwijzingen (risico van plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, risico dat de veroordeelde slachtoffers zou lastig vallen, houding t.a.v. zijn slachtoffers);
- er moet een sociaal reclasseringsplan zijn.

Opmerking

De directeur moet de gedetineerde vier maanden voor hij in aanmerking komt hierover informeren.

2. Elektronisch toezicht

= geheel of gedeelte van de straf buiten de gevangenis uitvoeren volgens bepaald plan (de naleving wordt gecontroleerd met een enkelband)

Wanneer kom ik in aanmerking?

- voor wie 6 maanden vóór zijn mogelijke VI-datum zit;
- geen tegenaanwijzingen (risico van plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, risico dat de veroordeelde slachtoffers zou lastig vallen,

- houding t.a.v. zijn slachtoffers);
- er moet een sociaal reclasseringsplan zijn.

Opmerking

De directeur moet de gedetineerde vier maanden voor hij in aanmerking komt informeren.

3. Voorwaardelijke invrijheidstelling

= straf ondergaan buiten de gevangenis, mits naleving van voorwaarden gedurende een bepaalde proeftijd

Wanneer kom ik in aanmerking?

- 1/3 van de straf ondergaan
- OF in geval van herhaling: 2/3 van straf ondergaan (niet meer dan 14j.)
- OF in geval van levenslang: na 10 jaar van de straf, of in geval van herhaling na 16 jaar van de straf;
- geen tegenaanwijzingen (risico van plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, risico dat de veroordeelde slachtoffers zou lastig vallen, houding t.a.v. zijn slachtoffers);
- er moet een sociaal reclasseringsplan zijn.

4. Voorlopige invrijheidstelling met het oog op verwijdering van het grondgebied of met het oog op overlevering

= voor personen aan wie de Dienst Vreemdelingenzaken geen verblijf heeft toegestaan op het Belgisch grondgebied

Wanneer kom ik in aanmerking?

- 1/3 van de straf ondergaan
- OF in geval van herhaling: 2/3 van straf ondergaan (niet meer dan 14j.)
- OF in geval van levenslang: na 10 jaar van de straf, of in geval van herhaling na 16 jaar van de straf;
- geen tegenaanwijzingen (mogelijkheid onderdak, risico plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten, risico lastig vallen slachtoffers, houding t.a.v. slachtoffers).

Wat zijn de rechten van het slachtoffer?

Het slachtoffer wordt geïnformeerd.

Het slachtoffer wordt geïnformeerd over alles behalve de uitgangsvergunning. Bij penitentiair verlof wordt het slachtoffer alleen geïnformeerd over de toekenning van het eerste verlof.

Het slachtoffer wordt gehoord.

Het slachtoffer kan vragen om gehoord te worden bij het toekennen van beperkte detentie, elektronisch toezicht, voorwaardelijke en voorlopige invrijheidstelling. In dit geval wordt het slachtoffer alleen gehoord over de voorwaarden die opgelegd kunnen worden, niet over de grond van zaak.

Is er beroep mogelijk tegen een beslissing van de strafuitvoeringsrechtbank?

Tegen de beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank kan je cassatieberoep aantekenen. Dit moet je doen binnen de 24 uur nadat je kennis kreeg van het vonnis. Het Hof van Cassatie doet uitspraak binnen de 30 dagen.

Let op!

Het Hof van Cassatie onderzoekt niet opnieuw de omstandigheden van je zaak. Het gaat enkel na of de rechter de wet juist toegepast heeft.

Ik heb nog een dossier lopen bij de VI-commissies. Wat gebeurt daarmee?

De commissies V.I. worden opgeheven op 1 februari 2007. Alleen als je dossier al een eerste keer is voorgekomen en werd uitgesteld, zal de VI-commissie je dossier nog afwerken.

In deze folder hebben we enkele grote lijnen van de hervorming geschetst. Natuurlijk is het nog afwachten hoe alles in de praktijk zal verlopen. Voor gedetailleerde informatie over het indienen van aanvragen, het verloop van de procedures, enz. doe je best een beroep op de psychosociale dienst (PSD) van de gevangenis.

v.u.: Jos Vander Velpen, J. Van Stopenberghestraat 2, 9000 Gent

J. Van Stopenberghestraat 2
9000 Gent

datum van publikatie: februari 2007

foto's: Lieven Nollef